

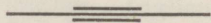
5-4288

17

V-4288

Dr. K. Verberg

Metsamajanduse praegune surutis ja selle lahenemisvõimalusi

Äratrükk „Eesti Metsast“ nr. 7, 1931. a.

Tall. Eesti Kirj.-Üh. trükikoda, Pikk t. 2. 1931.

i 191838354

Metsamajanduse praegune surutis ja selle lahenemisvõimalusi.

Dr. K. Verberg.

Kõik maad kannatavad praegu suure, ulatuses ja intensiivsuses seni olematu majandusliku surutise all. Eelmistel surutistel kannatasid harilikult üksikud majandusalad, kuna muudel aladel seisukord jäi ikkagi enam-vähem rahuldavaks: kord tabas surutis rohkem tööstust, kord põllumajandust. Praegu on tunda raskusi aga kõikjal. See tõttu elab raskeid päevi ka maailma metsaturg, sest ta on tihedasti seotud üldiste oludega. Muidugi metsaturu raske olukord mõjub vastavalt ka metsamajanduse seisukorrale.

See surutis on metsamajandusele seda valusam, et mõne aasta kestes pärast maailmasõda, kui toimus sõjast laastatud maade ülesehitamine, nõudmine metsaturul oli eriliselt suur ja maksti kõrgeid hindu.

Seepärast praegu, kus on tekkinud kogu majanduselus seisak ja hindade langus, metsaturu olukord tundub isearanis halb; võrreldes lähemate aastatega on olukord halvenenud, kuid kohati on hindade tasapind siiski veel enne-maailmasõjaaegsel kõrgusel või koguni veel kõrgem. Näiteks 1913. a. maksti Riias teatava lauasordi eest £ 6.16, praegu on sama sordi hind kuni £ 7.15.

1930. a. alanud ja praegu edasi kestva metsamajanduse surutise põhjusi

pole nii lihtne avastada, sest on tegemist mitmete segamõjudega.

Üldiselt loetakse selle põhjuseks järgmisi asjaolusid: 1) 1929. a. P.-A. Ühendriikides alanud pankade kokkuvarisemine, mis omakorda mõjutas kogu maailmamajandust, seega ka metsaturgu, eriti Euroopa metsaturgu.

2) Tähtsamate tööstusriikide (nagu Inglismaa, Saksamaa) majandusliku olukorra raskenemine järelkajana maailmasõja vapustustele.

3) 1929. a. möödus võrdlemisi suure väljaveo tähe all, mis ei vastanud aga enam tegelikule tarvitusele; seetõttu 1930. a., mil üldine surutis süvenes, oli metsasaaduste turg juba täidetud eelmise aasta ülejäägiga. See suurenenud metsasaaduste pakkumine turul oli põhjustatud suuremate tuulemurdude ja osalt ka putukate poolt vigastatud metsade maharaiumisest Kesk-Euroopas.

4) Kahtlemata kõige tähtsamaks põhjuseks on Nõukogude Liidu (Venemaa) suur metsasaaduste väljavedu — hinda-dega, millistega teistel väljaveomaadel võimatu on võistelda.

Halb olukord metsaturul osutub tähtsaks just metsasaaduste väljaveo riikidele, kes sellest saavad suuremaid tulusid oma rahvamajandusele. See halb seisukord on tingitud sisseveomaade ebasoodsaist majandusoludest.

Majanduslik surutis on sundinud seal vähendama ja kohati täiesti seisma panema igasugused ehitustööd, mis muidugi väga tunduvalt mõjus ehitusmaterjaalide nõudmise vähenemisele.

Näiteks Inglismaal 1930. a. ehitushooaja esimesel poolel vähendati vastavat krediiti ehituse otstarbeks 146 linna omavalitsuses 10% võrra. Saksamaal kui teises suuremas metsasaaduste sisseveo riigis on olukord sel alal veel halvem.

Samuti on mõjunud surutis ka laevaehitusele. Väheneva maailma-kaubanduse tõttu osutus vabaks hulk seni ametis olnud laevu, 1930. a. võrdus vaba tonnaaži 6 milj. tonn., praegu võiks see veel suurem olla. Suure vaba tonnaaži tõttu vähenesid tugevasti ka veohinnad: Rootsi andmeil oli veo indeksi muutumine järgmine: 1913. a. — 100%, septembris 1929. a. — 159%, septembris 1930. a. — 110. Väike tonnaaži vajadus ja madalad veohinnad andsid põhjuse vähendada miinimumini tarvitust metsamaterjaalide järele laevaehituseks.

Ka igasugused raudtee-ehitused ja suuremad remondid on tunduvalt vähenenud ja senised sisseveomaad püüavad läbi ajada oma maa materjaalidega, nagu see sünnib Saksamaal.

Puusaadusi ümbertöötavad tööstused on vähendanud ka nõudmisi tooraine suhtes.

Seega üldine kriis on põhjustanud metsasaaduste tarvitamise vähenemise ja sellega kooskõlas metsatööstuse toodangu ja hindade languse.

Sisseveomaadel on saanud nüüd viiks mitte enam metsamaterjaale tagavaraks ladudesse koguda, sest kardetakse hindade edaspidisel langusel saada kahjusid; harrastatakse kohe valmis oleva kauba ostmist ja loobutakse eelpeingu tehingust.

9 tähtsama väljaveoriigi möödunud aasta väljaveo tulemused näitavad võrdluse 1929. a. umbes 8% metsamaterjaalide väljaveo langust, nagu see selgub alljärgnevast tabelist, kus välja-vedu on võetud miljon. kub.-m.

	1913	1929	1930	1930. a. % 1929. a.	1930. a. % 1913. a.
Nõukogude Liit	10,4	9,2	12,0	130%	115%
Rootsi	6,8	7,1	6,0	84%	88%
Soome	8,6	9,0	7,5	83%	87%
Norra	1,0	0,8	0,7	80%	70%
Poola	5,0	6,2	4,6	74%	92%
Tšehho-Slovakkia	5,0	3,4	2,8	82%	56%
L.-Slaavia	4,0	4,0	3,3	82%	83%
Austria	4,0	4,0	3,3	82%	83%
Rumeenia	3,1	2,9	2,5	86%	81%
Kokku	46,9	46,6	42,7	91,5%	
	100%	99%	91%		

Samal ajal on 1930. a. Inglise turule sisseveetud metsamaterjaalide väärtus 7% vähem eelmisest aastast, kuna Saksamaal langus võrdub 25%.

Siin on huvitav märkida, et enne maailmasõda puidutarvitus suurenes aastas keskmiselt 1,45%, kuna hindade tõus võrdus 1½—2%.

Kuigi metsamaterjaalide üldväljaveo langust veel eriti suureks ei saa lugeda, on ta üksikute maade kohta seda sügavam, välja arvatud Nõukogude Liit, kus see on tõusnud möödunud aastal koguni 30% võrra, kuna mujal keskmiselt 18% on langenud. Nõukogude Liidu väljavedu on ületanud ennesõjaaegse hulga 15% võrra. See asjaolu üldise tarvitamise vähenemisel mõjub veelgi teravamalt metsaturu halvenemisele.

Jälgides üksikute tähtsamate sortimentide kohta turu olukordade muutumist võime märkida järgmist.

Saetud materjaalide eksport on vähenenud 1930. a. 300.000 standardi (5,7%) võrra võrreldes 1929. a., nagu alljärgnevast tabelist selgub (arvud 1000 standartides).

	Üldine eksport	Nõukogude Liit	Rootsi	Soome
1913. a.	4.855 stand.	1.032 st.	1.181 st.	914 st.
1929. a.	5.300 „	831 „	1.181 „	1.200 „
1930. a.	5.000 „	965 „	984 „	900 „

Seega on 1930. a. eksport Nõukogude Liidust võrreldes eelmise aastaga tõusnud umbes 16%, kuna Rootsi eksport on langenud samal ajal 16% ja Soome eksport koguni 25% võrra.

Paberipuude väljaveos on 1930. aasta arvud eelmise aasta omadest 625.000 m³ võrra vähemad, kusjuures

see vähenemine on sündinud jällegi teiste maade arvel, kuna Nõukogude Liit on seevastu oma väljavedu koguni suurendanud.

Vahekordi üksikute maade vahel näitavad järgmised % üldisest paberipuu ekspordist Euroopa turul:

	Nõukogude Liit	Soome	Poola
1927. a.	9.4%	26.5%	34.0%
1929. a.	28.1%	15.2%	23.1%

Tugipuude väljaveos ilmneb paberipuudele sarnanev olukord. 1930. a. on üldine eksport langenud umbes 300 tuhande m³ võrra, sealjuures Nõukogude Liit on oma väljaveo teiste maade arvel tõstnud 85% võrra. Seda tõusu võib märkida juba varemmail aegadel, nagu alljärgnevast tabelist selgub.

	0/0 üldisest tugipuude ekspordist			
	Nõukogude Liit	Soome	Rootsi	Poola
1927. a.	3.7%	21.4%	6.5%	20.7%
1929. a.	11.2%	19.1%	8.4%	9.3%

Vineeriturul oli üldine olukord seni võrdlemisi rahuldav, sest 1930. a. on veetud välja peaaegu niisama palju nagu eelmiselgi aastal, kuid käesoleval aastal majandusliku surutise süvenemisel on ka siin märgata tagasiminekut.

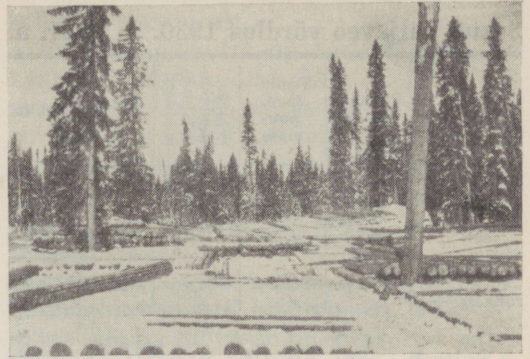
Hindade suur langus tundub metsa väljaveo riikidele kõige valusamana. Üldiselt on ümbertöötatud metsamaterjalide hinna langus 15—35%, kuna ümarmarguste kohta ulatub koguni kuni 50%.

Seega selgub, et Nõukogude Liidu suurenev väljavedu ühes hindade allalöömisega — n. n. Vene dumping — on üheks suurimaks surutise süvendajaks.

Oma välismaalt sisseostude katmiseks püüab ta kõigi abinõudega muretseda välisvaluutat ja üheks tähtsaimaks abinõuks ongi metsasaaduste väljavedu.

Meie metsaturu ja seega ka metsamajanduse raskused on loomulikult seotud üldise surutisega. Kuni 1930. a. alguseni mõjus see meile vähe. Kuid edasi on see meilgi valusasti tuntud nii era- kui ka riigimajanduses, sest metsatööstusel on tähtis osa meie rahvamajanduses. Puitu ümbertöötavad tööstusette-

Foto D. Hint.

„Valuuta“.

võtted annavad umbes 25% meie tööstuslike ettevõtete netto-toodangust ja moodustavad kuni 50% kõigist välja-veetavaist tööstussaadusist. Meie raudteedel metsamaterjalide vedu moodustab umbes 50% kõigist vedudest.

Väljaveos metsasaadused, kaasa arvatud paber ja selle toorained (tselluloos, puumass) annavad umbes $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ üldväljaveo väärtusest. Seetõttu nende saaduste väljaveo vähenemine annab enast üsna teravasti tunda. Allpool on toodud võrdlustabel 1929. ja 1930. a. metsasaaduste väljaveo kohta miljoneis kroonides.

	1930. a.	1929. a.	1930. a. vähem— rohkem +
Puusaadused (lauad, pakud, tugipuud jne.)	9,47	14,70	—35,6 ⁰ / ₀
Vineer	4,35	4,86	—10,5 ⁰ / ₀
Paber, tselluloos, puu- mass	13,63	12,95	+ 5,2 ⁰ / ₀
Tulitikud	0,68	0,93	—26,9 ⁰ / ₀
Kokku	28,13	33,44	—15,9 ⁰ / ₀

Samalaadilist väljaveo vähenemist näeme ka käesoleval aastal — esimese 3 kuu (jaan. — märts) väljaveos. Statistika Keskbüroo andmeil on eelnimetatud saadusi kogusummas välja veetud: 1930. a. jaan. — märts — 5,30 miljoni krooni eest, 1931. a. jaan. — märts — 5,03 milj. krooni eest, seega 5,1% vähem. See vähenemine näib üldiselt võrdlemisi väike olevat, kuid üksikuid väljaveo rühmi 1930. a. ja 1931. a. jälgides selgub märksa suurem erinevus kahe aasta vahel.

Lähemaid arve leiame alljärgnevas tabelis.

3 kuu väljaveo võrdlus 1930. ja 1931. a.

	Puusaadused	Tselluloos, puumass	Vineer, muud puutööstuse saadused	Paber	Kokku
	1000 kroonides				
1930. a.	492,0	1918,1	1462,4	1425,7	5.298,2
1931. a.	337,7	2682,5	955,9	1053,9	5.030,0
1931. a. vähem (—) rohkem (+)	—31,4%	+39,9%	—34,6%	—26,1%	—5,1%

Selgub, et ainult paberitoorainete (tselluloos, puumass) väljavedu on tunduvalt tõusnud, kuna puusaaduste, puu- ja paberitööstussaaduste väljaveos suurem langus ilmneb: paberi väljavedu on siiski kõige vähem kokku kuivanud, puutööstussaaduste (vineer jne.) väljavedu seevastu aga seda rohkem. Talvekuud (jaan., veebr., märts) ei ole muidugi iseloomustavad metsasaaduste väljaveole, sest selle hooajaks on mai — oktoober.

Lätis metsasaaduste väljavedu näitab samal ajal (jaan. — märts 1931. a.) väga tähelepanu väärivat langust. Andmed on ainult materjaalide kaalu kohta ja need näitavad 1931. a. langust võrreldes eelmise — 1930. aastaga.

ümarmarguste materjaalide kohta 57.6%,
saetud „ „ 50.2%,
nii-siis kokkuvõttes on juba materjaalide hulk 50% kergem, s. o. vähem. Silmas pidades ühtlasi madalamaid 1931. a. hindu peab arvama, et ka naabermaal on metsakaubanduslik surutis väga valusasti mõjunud riigi- ja rahvamajandusele.

Soomes näeme, et käesoleval aastal on kuni 1. juunini müüdud väljaveoks 240.000 standarti metsamaterjaale vähem kui möödunud aasta samal ajal ehk ümarmarguselt 43% vähem.

Üldine metsaturu loidus ja sügav hindade langus on väljendunud ka möödunud aasta riigimetsa valitsuse poolt korraldatud kasvava metsa müügis. Müügile määratud 2811,12 ha ja 24.830 üksikut puust on suudetud ära müüa vaid 1411,28 ha ja 4.976 puud, seega 49.62%. Samuti on alghinna juurepakkumine võrreldes eelmiste aastatega olnud mi-

nimaalne — 7,59%, kuigi müügile on tulnud väärtuslikem mets, sest alates 1923./24. a. on ta kõrgeima alghinnaga.

Eelmissil aastail on juurepakkumised märksa suuremad olnud, välja arvatud 1925. a. erakordse langi realiseerimise ajal, kus see % oli 13,39 ja 17,89.

Riigi tulud metsamüügist on säärase halva olukorra tõttu 975.167 krooni võrra langenud ehk 54% võrreldes eelmise aasta müügiga.

Kuid on kannatanud ka kogu rahvamajandus: tööstused on seisma jäänud või vähendanud oma toodangu ja metsa-ülestöötamise ja väljaveo alal on vähemad teenimisvõimalused. Maainimesed on teenistuse saamiseks tööhinnad tublisti maha surunud: ülestöötamise alal 5—15%, väljaveos keskmiselt 40% võrreldes eelmise aastaga, kohati on need hinnad veelgi tunduvalt madalamad.

Metsamaterjaalide hinnad on siseturul langenud: jämedamate palkide kohta on see langus umbes 30—35%, peenemate kohta — 40%, küttepuude hinnad Tallinnas võrreldes 1930. a. on ka 25% odavamad. Metsamaterjaalide müügis ilmneb loidus; sellega tulebki seletada, et 1. IV s. a. RMT — suuremal metsatöösturil meil — müümata metsamaterjaalide hulk ületab eelmiste aastate oma, seejuures suurem arv materjaale asub laduplatsidel, kuna soodsate väljaveo võimaluste tõttu metsast oli võimalus rohkem materjaale välja vedada. Ladukohtadel olevaist materjaalest õnnestub muidugi osa veel ära müüa.

Rahapuudusel on põllumehed hakanud oma metsi realiseerima, sest selleks sunnib neid majanduslik kitsikus. See s e e s m i n e d u m p i n g on meie siseturule suure tähtsusega, sest ka siin on tarvitamine vähenenud, kuna pakkumine on kasvanud. Eriti halb seisukord on küttepuude realiseerimisega, mille tarvitajaskond põlevkivi ja turba võistluse tõttu on järjest kokku kuivanud.

Millised oleksid praeguse surutise lahendamise võimalused? Kahtlemata ta ei kesta alatiselt. Ka varem on olnud surutisi peaaegu korrapäraselt, nii oli neid metsakaubanduses käesoleval sajangul: 1900., 1907., 1913., 1921., 1930. aastal, nii-siis 6—9 a. tagant.

Loodetavasti ka praegune surutis möödub, kuid kunas? On kõneldud küll, et lahendus sünnib juba 1931. a., on nimetatud koguni kindlaid tähtaegu. Kuid täpset aega vist vaevalt suudab keegi ennustada ja prohvetiks olla. Praeguses surutises leiame eelmistelegi niisamasuguseid nähteid: suurenenud toodang ja alanenud tarvitamine. Seetõttu surutise lahendamine sõltub samadest põhjustest, mis neid on välja kutsunud. Seisukord paraneb, kui elujõuetud tööstusettevõtted hääbuivad ja alaneb ülemaailmne toodang, mis vastaks ostujõule, s. o. tekiks tasakaal tootmise ja tarvitamise vahel. Kuid peame arvestama, et tootmise hulka ja hindade taset ka edaspidi mõjutab Nõukogude Liit oma alatasa suureneva väljaveoga, mis praegu moodustab 16% üldisest maailma puusaaduste väljaveost. See % kahtlemata tõuseb, sest N. Liidu metsapind oma 21% kogu metsa-alast maailmas ehk 37% kasutamiseks kõlvuliste puuliikidega maa-alalt võimaldab seda. Oma väljavedu ta püüab igasuguste abinõudega tõsta, vaatamata siseturu osalisele rahuldamatusele. Näiteks 1929./30. aastal oli see rahuldamatus saetud materjalidest 43% ja ümmargustest 32%, ka 1930./31. a. on arvestatud 30% puudujääki siseturul.

Teised metsa väljaveo riigid peavad endid organiseerima, turule toimetama ainult esimesejärgulisi saadusi. Seetõttu ongi Soomes ja Rootsis asutud kindlale turu organiseerimisele ja tööstuse ratsionaliseerimisele; näiteks saetööstuses kunstliku kuivatamise tarvitamine, mis laudade turule toimetamist kiirendab, tööstusjäänuste kasutamine sulfaatselluloosi valmistamiseks. Vaatamata sellele on käesoleval aastal Rootsi ja Soome sunnitud oma väljavedu 25% vähendada.

Ühtlasi tuleb leida abinõusid, et valismaa odavat metsamaterjaali sisse ei veetaks. Selleks tuleks kasutada tolle, veotariife, maksustamisabinõusid jne. Saksamaal on 1930. a. odava metsamaterjaali sisseveo tõttu 20% sisemaa materjalidest jäänud müümata. Samuti on N. Liidu odavaid metsamaterjaale veetud sisse Norra, Rootsi, Soome, Poo-

la — mida pärast ümbertöötamist edasi ei eksporteeritud, vaid osalt ka siseturul tulid tarvitamisele.

Paljudes riikides on tõsiselt hakatud kaaluma, kuidas luua töket N. Liidu sisseveole. Ka meil tuleks tingimata leida abinõusid selleks, et välismaterjaalide sissevedu ulatuks kuni miinimumini; igatahes siseturul tarvitusele määratud propside ja palkide sissevedu peaks ära jääma. Saksamaal on kõneldud metsamaterjaali sisseveo monopolist, Lätis väljaveopreemiade küsimusest, kuid viimase abinõu mõjusse on suhtunud kahtlevalt. Samuti võiksid tulla kaalumisele riikidevahelised ühinemised ja kokkulepped metsaturu reguleerimiseks.

Käesoleva aasta juulikuus tuleb Pariisis kokku rahvusvaheline metsakongress, mille töökavas suurt ruumi on antud praegusele metsaturu olukorra lahendamisele. Loodetavasti võiks oodata talt mingisuguseid rahvusvahelise ulatusega tulemusi.

Kuid ühiste abinõude teostamisel Vene dumpingu vastu pörkame kokku mõningategi vastoludega üksikute majandusharude vahel. Näiteks: P.-A. Ühendriigid saadavad tuhandeid põllutööriistu, esijoones traktoreid, N. Liitu, aidates seega sealset põllumajandust arendada ja valmistades endale võistlejat viljaturul, kuna ühendriikides juba praegu valitseb terav ja pikaajaline surutis sel alal; Rootsi masinatööstus saadab N. Liitu saekaatreid ja saeveskite sisseseadeid, aidates arendada metsatööstust, kuna Rootsi ise on sunnitud oma metsa väljavedu vähendada. Inglismaa — rahalise kapitalismi kindlus — tarvitab suurema osa N. Liidu odavast väljaveost, nimelt 51%, mistõttu Rootsi ja Soome on sattunud raskustesse. Ajalehtede teatel on Rootsi ja Soome metsatööstuse liidud pöörnud märgukirjaga Inglise parlamendi liikmete poole, kus juhitakse tähelepanu N. Liidu hädaohtlikule metsaväljaveole ja palutakse selle nähtuse kõrvaldamiseks abinõusid tarvitusele võtta. Kuivõrd see palve annab tagajärgi, tuleb ära oodata. Peab silmas pidama, et vaevalt Inglismaal kergesti loobutakse odavast N. Liidu materjalist, sest selléga oleks seotud ka N. Liidu turu kaotus Inglise väljaveole.

Läheb palju tõsist tahet ja endaohverdamist vaja, et N. Liidu dumpingule otustavalt astuda vastu.

Ajakirjanduses on vilksatanud teade, et N. Liit on astunud läbirääkimistesse Soome ja Rootsi metsaeksportööridega väljaveo suuruse normeerimise ja hindade ühtlustamise asjus. Selle ettepaneku tõsiduses tuleb kahelda. N. Liidus on metsamajanduse tasuvus esialgu kõrvalise tähtsusega, ta paneb rohkem rõhku toodangu suurusele, et välisvaluutat muretseda. 1931. a. on tal kavatsus metsamaterjaale 80% rohkem valmistada kui eelmisel aastal, saetööstuse toodangut tõsta 60% ja vineeritööstuse toodangut 50% võrra võrreldes 1930. a.. Kuigi need kavatsused sel määral võib-olla täitmist ei leia, saavad nad ikkagi väljaveos tõsiseks hädahuks.

Meie metsamajanduse surutis oleneb üldisest maailma majanduse olukorrast ja terveneb selle paranemisega, kuid see ei tähenda, et tuleb rahulikult pealt vaadata ja mitte midagi võtta ette turulolude soodsamaks muutmiseks.

Siin võiksid tarvitusele tulla 2-laadilised abinõud: lühema ja kauema ajajooksul teostatavad.

Esimeste sekka kuuluks kõigepealt organiseerimise vajadus. Meie metsatööstureil, kuid seda vähem veel talumetsade omanikel, puuduvad organisatsioonid, mis võiksid kindlamini müükide ja väljaveo puhul oma huviringkonda kaitsta.

Eriti talumetsade omanikud peaksid kasutama ühismüügi viise, mis välismaal on laialt tuntud ja mis võimaldavad väikeomanikel ka tulusalt metsamaterjaale müüa. Selle küsimuse lähem korraldamine võiks sündida ka metsaühingute kaudu, kes oma ülesandeks võtaksid mitte ainult metsa soetamise ja hooldamise, vaid ka selle eest väärilise hinna saamise. Tulevikus võiks selleks ellu kutsuda erilisi ühistegelisel alusel seisvaid ühingu.

Edasi, meie metsatööstus peaks enast reorganiseerima ses suunas, et võimalikult otstarbekohaselt välisturu

jaoks materjaale valmistataks ja sorteeritaks. Praegu halva sorteerimise tõttu on Tallinnas laudade hinnad £ 1 standardi eest odavamad Riia omadest, rääkimata Soome hindadest. Samuti tuleb tööstusjäänuseid täieliselt kasutada. Siia liiki kuuluvad veel otstarbekohane metsaülestöötamine, halvamate materjaalide kasutamine siseturul ja ainult parimate väljasaatmine, sisseveo piiramine. Eriliseks küsimuseks oleks küttepuude tarvitamine siseturul; sellele tuleb väärilist tähelepanu pöörda, sest nende väljavedu vaevalt on kuigi suurel määral mõeldav. Elanike küttematerjaali tarvidus on kindel suurus ja kasvab ainult pikkamisi rahva arvuga ja jõukusega, seepärast tuleks, vähemalt metsapiirkondade läheduses olevatel tööstustel, üle minna puuküttele; võib-olla peaks selleks madalaväärtuslike küttepuude sortide hindu alandama.

Uuemat ajal vedelate kütteenite kalliduse tõttu on ikka rohkem üles kerkinud küsimus tarvitada jõuvankreis puidugaasi.

Odavamaid küttepuid võiks söestamisega muuta puusöeks, mis kõlbaks puidugaasi valmistamiseks ja igasuguste mootorite liikumapanekuks. Sel teel leiaksid suuremat kasutamist küttepuud ja jõuvankrite liiklemiskulud muutuksid odavamaks.

Kauema aja küsimuseks oleks vastav metsamajanduslik poliitika, mis soodustaks väärtuslikumate puuliikide kasvatamist ja asjatundlikku metsa hooldamist, mis võimaldaksid lühima ajajooksul saada parimat puitu.

Seni kui kestab surutis, tuleks võimalust mööda metsa hoida, ja raiuda ainult kõrgeväärtuslikku, sest et metsa väärtus tulevikus kasvab; on ju metsasaadustel peaaegu asendamatu tähtsus. Tuleb organiseerida ja kaitsta end välise sissetungi vastu, siis surutise raskused ei tundu nii rusuvatena. Tuleb endal tegetseada ja mitte ainult väliste olude muutustele panna kõik lootused. Ainult selles on pant, et surutise ajajärgust edukalt suudame üle saada.